
[2016-22-RE](#)

CAUSA 2016-22-RE

(Ferreira Vidal Bastos c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 297-2016. Recurs d'empara

Sentència del 20 de desembre del 2016

BOPA núm. 78, del 28 de desembre del 2016

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 de juny del 2016, per la representació processal del Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 2 de maig del 2016 i del 8 de juny del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets invocats, que anul·li les resolucions impugnades, que declari la nul·litat de la mesura de presó provisional i que ordeni la seva posada en llibertat immediata;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 5 de setembre del 2016;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 10 d'octubre del 2016, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2016-22-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 21 d'octubre del 2016, per la part recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

Antecedents

Primer

El 5 d'abril del 2016, el Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos després d'haver consumit alcohol durant tot el dia va anar a la botiga de moda de la seva companya sentimental, i amb la intenció de suïcidar-se va calar foc a unes peces de roba. El foc es va propagar ràpidament, amb greu risc d'estendre's a tota la botiga i al mateix edifici mitjançant una porta de fusta que desembocava a l'escala i en el qual diverses vivendes estaven ocupades en el moment dels fets. Gràcies a la intervenció d'un tercer, el foc no es va poder propagar i els danys no van ser massa greus.

Segon

El 7 d'abril del 2016, la batlle de guàrdia va decretar el processament del Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos per un presumpte delicte major de danys mitjançant incendi amb risc d'extensió dels efectes del delicte, derivant-se un risc per la vida o la salut de més persones, en grau de temptativa, acordant la seva presó provisional, d'acord amb l'article 103, apartats 1, 2 i 4 del Codi de procediment penal.

Tercer

La representació processal del Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos va interposar apel·lació contra l'aute esmentat però únicament en relació amb la seva detenció provisional, al·legant que la batlle no havia motivat la seva decisió i que tan sols havia citat els apartats 1, 2 i 4 de l'article 103 del Codi de procediment penal d'acord amb els quals: *"El batlle pot decretar, en l'aute de processament o mitjançant aute posterior, raonant els motius d'aquesta mesura excepcional endemés d'aquells que consisteixin en la imputació del delicte al processat, la presó provisional o l'arrest provisional, en qualsevol de les seves tres modalitats, del processat per un delicte: 1. Quan la llibertat del processat presenti un perill per a la seguretat pública, o bé el fet hagi causat alarma social; 2. Si existeixen motius, tenint en compte les circumstàncies dels fets i la gravetat del delicte i la pena assignada, per creure que el delinqüent intentarà sostreure's a l'acció de la justícia; (...) 4. Si la detenció és necessària per a la protecció del processat o per prevenir la reiteració del delicte (...) El batlle pot fer controlar en tot moment, mitjançant el Servei de Policia, la presència del processat al lloc assignat en cas d'arrest. Les mesures de control monitoritzat mitjançant sistemes de vigilància electrònica no poden adoptar-se sense el consentiment previ de l'interessat, i les despeses telefòniques o d'una altra mena generades van a càrrec del processat, llevat del cas que no disposi de recursos econòmics suficients."*

Quart

El 2 de maig del 2016, el Tribunal de Corts va desestimar, mitjançant aute, aquesta apel·lació. En aquesta decisió, el Tribunal de Corts reconeix que *"la motivació sembla poc suficient, pel fet que*

justifica la presó provisional limitant-se a invocar els supòsits 1, 2 i 4 de l'article 103 del Codi de procediment penal" però ateses les tendències suïcides del processat que l'havien dut a calar foc a la botiga de la seva parella, el Tribunal de Corts considera que "en el present cas el greu risc que per a la seguretat pública suposaria la llibertat del processat justifica el manteniment de la presó provisional, per damunt de qualsevol altre argument."

Cinquè

La representació processal del Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos va presentar un incident de nul·litat d'actuacions per tal com va considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució, ja que la decisió impugnada mancava absolutament de motivació.

Sisè

El 8 de juny del 2016, el Tribunal de Corts va desestimar igualment l'incident de nul·litat d'actuacions previ a la presentació del recurs d'empara en què reiterava la seva argumentació exposada en l'aute del 2 de maig del 2016 i, per consegüent, declarava que si bé la motivació de l'aute recorregut semblava poc suficient per justificar la presó provisional, la voluntat suïcida del processat justificava el manteniment de la presó provisional per damunt de qualsevol altre argument.

Setè

El 30 de juny del 2016, la representació processal del Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos va interposar un recurs d'empara contra els autes del 2 de maig del 2016 i del 8 de juny del mateix any, dictats pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució.

En el seu escrit d'empara, el recurrent al·lega, en primer lloc, la manca absoluta de motivació de la resolució de la Batllia, la qual es limita a retranscriure únicament i literalment el contingut dels apartats citats de l'article 103 esmentat sense raonar ni un sol motiu precís en relació amb les particularitats concretes del cas, cosa que fa que la mesura pronunciada sigui injustificada o si més no, totalment abusiva.

El Tribunal de Corts, en l'aute que resol el recurs d'apel·lació, admet la manca de motivació de l'aute de processament, però en lloc d'estimar el recurs, justifica aquesta manca per la finalitat de la decisió: garantir la seguretat pública. El recurrent al·lega que és conscient de la seva patologia i que té la voluntat de seguir els tractaments mèdics necessaris; per això, manifesta que la mesura de presó provisional no és proporcionada i que existeixen altres mesures que podrien assolir les mateixes finalitats.

En segon lloc, considera que s'ha vulnerat també el seu dret a un procés degut, vulneració que derivaria d'una incongruència omissiva del Tribunal de Corts. Si bé el Tribunal de Corts precisa que el recurs d'apel·lació es fonamenta en 3 motius d'impugnació, el darrer dels quals, la manca de risc de sostracció a la Justícia, ja que el recurrent té arrelament professional i familiar al Principat, no

desenvolupa aquest punt i fins i tot desestima el recurs. Per consegüent, confirma tàcitament l'acte que decreta la presó provisional. Això no només provoca indefensió a aquesta part, sinó que també vulnera el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets invocats, que anul·li les resolucions impugnades, que declari la nul·litat de la mesura de presó provisional acordada i que ordeni la seva posada en llibertat immediata.

Vuitè

El 5 de setembre del 2016, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què considera que la motivació de la situació personal del recurrent va ser succinta però no inexistent i que el criteri de perill per a la seguretat pública i per a la reiteració dels fets és coincident amb l'exposició de fets de la resolució de la Batllia.

Segons el seu parer, les resolucions impugnades no són arbitràries, sinó que remarquen els elements, tot i succints, que han motivat la mesura de presó, els quals junt amb el context conegut en primera instància donen una força inqüestionable a aquesta mesura.

Sobre la manca de resposta en relació amb el risc de sostracció a l'acció de la Justícia, aquest Ministeri Fiscal considera que el Tribunal de Corts va confirmar la mesura de presó en relació amb els apartats 1 i 4 de l'article 103 esmentat i que, per tant, es va pronunciar sobre la petició principal del recurrent, és a dir, sobre la mesura privativa de llibertat.

Afegeix que el recurrent es troba actualment en el Centre Penitenciari i ha donat el seu consentiment per iniciar una psicoteràpia, però no s'acompleixen encara els requisits per tal que pugui efectuar el seu seguiment en una altra modalitat.

Per tots aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que declari la inadmissió a tràmit d'aquest recurs per la manca de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Novè

El 10 d'octubre del 2016, el Tribunal Constitucional va admetre a tràmit la causa, sense efectes suspensius, i seguidament, va trametre la causa a la part recurrent per tal que presentés les al·legacions que estimés pertinents.

Desè

El 21 d'octubre del 2016, la representació processal del recurrent va presentar un escrit d'al·legacions mitjançant el qual s'oposa al contingut de l'informe del Ministeri Fiscal i reitera els seus arguments i les seves pretensions contingudes en el seu escrit de recurs d'empara.

Onzè

El 3 de novembre del 2016, el Ministeri Fiscal, i, el 4 de novembre del mateix any, la representació processal del recurrent, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

En les decisions objecte de recurs, el Tribunal de Corts justifica la decisió de manteniment de la presó provisional del recurrent per la seva personalitat suïcida i considera que cas de ser posat en llibertat, suposaria un risc per a ell mateix, per a terceres persones i per a la seguretat pública.

En les dues decisions impugnades el Tribunal de Corts reconeix que la presó provisional es fonamenta en una argumentació formal expressada per fórmules estereotipades i admet, per consegüent, la seva insuficiència.

Tanmateix, el Tribunal de Corts, basant-se en la personalitat alcohòlica i suïcida del processat i en el fet que havia calat foc de manera voluntària a la botiga de la seva parella causant danys materials importants, justifica la decisió de presó provisional en la necessitat d'evitar la reiteració del delictes i, alhora, i de manera principal, en la necessitat de preservar la seguretat pública.

Segon

Si bé els justiciables només poden impugnar la inconstitucionalitat de les resolucions judicials mitjançant un recurs d'empara, aquest recurs no és una via d'apel·lació ni una via de cassació d'aquestes resolucions. Per consegüent, aquest recurs no té per objectiu permetre al Tribunal Constitucional substituir la seva apreciació dels fets o/i la seva qualificació jurídica a aquelles efectuades pels tribunals ordinaris. No és una via de revisió de la interpretació i de l'aplicació de la llei pels tribunals ordinaris. És un recurs de constitucionalitat, és a dir, que té per objecte controlar que el raonament jurídic que ha dut a la decisió judicial no sigui arbitrari i s'inscriu en la lògica i la coherència dels drets reconeguts per la Constitució. És per això que els arguments presentats davant el Tribunal Constitucional, fonamentant-se en la jurisprudència d'aquest Tribunal, han de fer valer únicament els drets constitucionals que haurien estat vulnerats per una decisió judicial.

Tercer

En aquesta causa es desprèn que la motivació de la presó provisional ha estat qualificada pel Tribunal de Corts mateix com a "*poc suficient*" i pel Ministeri Fiscal com a "*implícita*" i "*succinta*".

Ara bé, aquest Tribunal ha declarat que l'article 10.1 de la Constitució imposava que les decisions judicials havien de fonamentar-se en una motivació efectiva, clara i explícita per tal que la decisió

fos comprensible i que les parts poguessin entendre clarament el sentit de la decisió i les raons per les quals el jutge ordinari s'havia determinat.

Si és cert que, de manera excepcional, el Tribunal Constitucional pot admetre una motivació implícita, això no pot ser així quan entra en joc, com és el cas en aquesta causa, un dret tan fonamental com el dret a la llibertat i quan alguns elements de la causa, com l'arrelament professional i familiar al Principat, no han estat tinguts en consideració.

Per aquests motius, el Tribunal Constitucional declara que s'ha vulnerat el dret a la jurisdicció en els seus vessants dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10.1 de la Constitució.

Quart

Com a conseqüència d'aquesta declaració, el Tribunal Constitucional retrotrau la causa al Tribunal de Corts per tal que dicti una nova resolució explícita, motivada i inspirada en els principis constitucionals, en particular, el principi de proporcionalitat. A l'espera d'aquesta nova decisió, aquest Tribunal no anul·la les decisions impugnades.

DECISIÓ:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Declarar la vulneració dels drets a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10.1 de la Constitució. Atorgar parcialment, per consegüent, l'empara sol·licitada pel Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos.

Segon

Trametre la causa al Tribunal de Corts perquè les decisions impugnades siguin substituïdes per una decisió fonamentada en Dret que motivarà la supressió o la continuació de la mesura de presó provisional.

Tercer

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Luís Miguel Ferreira Vidal Bastos, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de desembre del 2016.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona
Magistrat

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada